

# Edukacja IPN

<https://edukacja.ipn.gov.pl/edu/oben/poznan/materialy-edukacyjne/infografiki/165554,Wydarzenia-Zielonogorskie-1960.html>

19.04.2024, 03:55

## Wydarzenia Zielonogórskie 1960

# 30 MAJA 1960

## WYDARZENIA ZIELONOGÓRSKIE

### GENEZA

#### POLITYKA PRL WOBEC KOŚCIOŁA



- stopniowe odejście od tzw. odwilży październikowej
- ograniczanie nauczania religii w szkołach (do czego ostatecznie doszło w 1961 r.)
- przeprowadzanie akcji usuwania krzyży z placówek edukacyjnych (tzw. akcja dekrucyfikacyjna)
- tworzenie problemów administracyjnych przy budowaniu nowych kościołów
- na Ziemiach Zachodnich i Północnych odbieranie dawnych nieruchomości (głównie ewangelickich), które po 1945 r. zostały przekazane poszczególnym parafiom katolickim

#### ZANIM ZIELONA GÓRA



#### 26 CZERWCA 1959

Konsekwencją polityki prowadzonej przez ekipę Władysława Gomułki były wystąpienia mieszkańców Krainy Fabrycznego (woj. lubelskie). Bezpośrednią przyczyną tamtejszych starć była próba usunięcia przez władze niewielkiej kapliczki, która – wobec braku zgody na wybudowanie świątyni – służyła jako miejsce kultu.

#### 27 KWIEŚNIA 1960

Do podobnych wydarzeń, ale na większą skalę, doszło w krakowskiej Nowej Hucie, gdzie broniono drewnianego krzyża zlokalizowanego na Osiedlu Teatralnym, który miał zostać usunięty.

#### 1922

przyjmuje święcenia kapłańskie

**KS. KAZIMIERZ MICHALSKI  
(1898-1975)**

#### 1945-1953

organizuje życie religijne i społeczne

#### 1939

bierze udział w walkach nad Bzurą jako kapelan wojskowy

#### 1953

zostaje zmuszony przez władze do opuszczenia miasta

#### 1940-1945

przechowywany jako więzień w niemieckich obozach koncentracyjnych

#### 1956

wraca do Zielonej Góry na fali odwilży październikowej



foto: Gazeta Lubuska

#### 1945

zostaje proboszczem parafii pw. św. Jadwigi w Zielonej Górze

#### 1957

przechwycił się ograniczeniom lekcji religii w zielonogórskich szkołach





# 30 MAJA 1960

Szkic terenu starcia  
w okolicy 30.05.1960  
Złotów 1.1960



## PRZEBIEG

Szkic „zajść z 30 maja 1960 r.”

### ETAPY



1



9.00 – 10.30

Próba wejścia urzędników w asyście funkcjonariuszy milicji do budynku. Przeciwko nim występują kobiety oraz pojedyncze osoby będące w okolicy. Atmosfera staje się coraz bardziej napięta

2



10.00 – 13.00

Pierwsze starcia wokół Domu Katolickiego i Placu Powstańców Wielkopolskich. Władza kieruje przeciwko protestującym lokalne oddziały ZOMO, wzywa także posiłki, m.in. z Górzowa Wlkp. i Poznania. W celu obsadzenia kluczowych budynków w mieście przybywa kompania szkolna 10. Wielkopolskiego Pułku KBW. Liczba demonstrantów wzrasta do około 2 500

3



13.00 – 16.00

Wzburzeni brutalnością MO i ZOMO uczestnicy protestu kierują się w stronę Komendy Miejskiej MO przy ul. Kasprowicza. Tam też przenosi się ciężar starcia. Według raportów milicyjnych tłum w tym momencie liczy blisko 5 000 osób. Dopiero użycie posiłków z Górzowa Wlkp. oraz wykorzystanie wozu strażackiego umożliwiła odblokowanie komendy. Przybywa również oddział ZOMO z Poznania. Do demonstrantów dołączają w tym czasie pracownicy miejscowych zakładów oraz młodzież szkolna

4



16.00 – 23.00

Sily milicyjne stopniowo opanowują sytuację wokół Placu Powstańców Wielkopolskich i ulicy Kasprowicza. Od tej pory zaczyna się zwalczanie mniejszych, ale wciąż aktywnych grup demonstrantów na terenie miasta



około **300** partyjnych działaczy z miejscowych zakładów mobilizowano do wsparcia sił „porządkowych”



**5000** osób brało udział w kulminacyjnym momencie zdarzeń według milicyjnych meldunków



**1300** sztuk różnego rodzaju środków chemicznych wykorzystali oddziały MO i ZOMO w okolicy Placu Powstańców Wielkopolskich



**111** funkcjonariuszy MO i ZOMO zostało rannych według meldunku skierowanego do MSW



? nie ustalono dokładnej liczby rannych uczestników. Według różnych szacunków mogło to być od kilkudziesięciu do kilkuset poszkodowanych



**2** pojazdy marki Gaz - 51 zostały zniszczone podczas starcia

## WYDARZENIA ZIELONOGÓRSKIE



\*Plac Powstańców Wielkopolskich - za ogrodzeniem grupa kobiet tarasuje wejście do Domu Katolickiego



Plac Powstańców Wielkopolskich rozpoczęcie interwencji przez MO



Okolice ulicy Kasprowicza



MO i ZOMO przed Komendą Miejską MO



z tych miast ściągnięto posiłki do walki z demonstrantami

# 30 MAJA 1960

## KONSEKWENCJE

- Po całym dniu starć i przy zaangażowaniu dużych środków, służbom udało się stłumić wolnościowe wystąpienie zielonogórzan. Już w trakcie wydarzeń milicjanci dokonali pierwszych zatrzymań demonstrantów
- Masowe aresztowania nastąpiły w ciągu kilku kolejnych dni. W szkołach kontrolowano nieobecności, w zakładach pracy weryfikowano zwolnienia lekarskie. Następnie w bardzo szybkim tempie przeprowadzono rozprawy sądowe, w wyniku których, zapadły pierwsze wyroki skazujące

### Pierwsze rozprawy przeciwko demonstrantom

17  
18  
CZERWCA 1960



35 82

osób ukarano 2-miesięcznym aresztem bądź grzywną w wysokości 350 zł

osób skazano na kary więzienia od 1 roku do 5 lat



Władze doprowadziły także do rezygnacji proboszcza Michalskiego z pełnionej funkcji. Ksiądz wyjechał do Poznania, gdzie pełnił posługę w parafii św. Wawrzyńca. Zmarł 11 lutego 1975 r. Jego szczątki zostały przeniesione do Zielonej Góry w 2010 r. i złożone w grobowcu dla zasłużonych kapłanów przy konkatedrze

## WYDARZENIA ZIELONOGÓRSKIE

### Podział zatrzymanych według płci



### Podział zatrzymanych według zawodu



### Inne formy represji wobec uczestników

SZYKANY W ZAKŁADACH PRACY I SZKOŁACH

BRUTALNE PRZESŁUCHANIA

## UPAMIĘTNIENIE

W 60. rocznicę Wydarzeń Zielonogórzskich, przy konkatedrze, odsłonięty został pomnik ks. Michalskiego. Rok później upamiętniono natomiast walkę o Dom Katolicki w formie symbolicznego muru



Pomnik ks. Kazimierza Michalskiego oraz pamiątkowy mur





Z okazji 62. rocznicy wystąpień mieszkańców Zielonej Góry w obronie Domu Katolickiego przedstawiamy przygotowaną przez Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN w Poznaniu infografiki o tym wydarzeniu.

Wydarzenia rozgrywające się 30 maja 1960 r. to niedoceniany zryw antykomunistyczny, zryw w obronie wiary, miejscowego proboszcza ks. Kazimierza Michalskiego, ale i akt sprzeciwu wobec komunistycznej rzeczywistości.

O tym, co zdarzyło się 30 maja 1960 roku w Zielonej Górze, opowiadają dziś uczestnicy Wydarzeń Zielonogórskich, którzy kilkadziesiąt lat milczeli, których władza komunistyczna szykanowała i nazwała „chuliganami”. Wydarzenia Zielonogórskie były jednym z największych w komunistycznej Polsce wystąpień społeczeństwa w obronie wiary i wolności między rokiem 1956 i 1970.



maj 1960 -GENEZAmały



SYMBOLmały



Przebieg -wydarzenia zielonogórskie



konsekwencje infografika

## Pliki do pobrania

- [Wydarzenia Zielonogórskie 1960 r. - GENEZA \(pdf, 24.65 MB\) 30.05.2022 11:11](#)
- [Wydarzenia Zielonogórskie 1960 r. - SYMBOL \(pdf, 27.35 MB\) 30.05.2022 11:11](#)
- [Wydarzenia Zielonogórskie 1960 r. - PRZEBIEG \(pdf, 23.83 MB\) 30.05.2022 11:11](#)
- [Wydarzenia Zielonogórskie 1960 r. - KONSEKWENCJE \(pdf, 26.41 MB\) 30.05.2022 11:11](#)
- [WYDARZENIA ZIELONOGÓRSKIE 1960 R. \(pdf, 57.65 MB\) 30.05.2022 12:06](#)

## Opcje strony